

קובץ  
דברי תורה  
ושיחות קודש

גליון קי"ח

פרשת ויחי

תשפ"ד

# ואלה יעמדו על הברכה בעבור שנדבו הוצאות הגליון

## תוכן העניינים

- של"ס ויחי תשפ"א
- ליל ש"ק ויחי תשפ"ב
- קידושא רבא ויחי תשפ"ב
- של"ס ויחי תשפ"ב
- מוצש"ק ויחי תשפ"ג/הרה"ק רבי פישל מסטריקאווי"ע
- מוצש"ק ויחי תשפ"ב/הרה"ק בעל בני יששכר זי"ע



## ניתן לקבל הגליון

### בארה"ב

בארא פארק

ביהמ"ד אמשינאווי 4408-15<sup>th</sup> Ave.

וויליאמסבורג

ביהמ"ד אמשינאווי 144 Rodney st.

מאנסי

ביהמ"ד ווארקע 10 Maple ter.

לעייקוואד

אצל הר"ר ישראל נתן בוים הי"ו

### בארה"ק

ירושלים

אצל הר"ר זלמן לעווין הי"ו

ביתר

אצל הר"ר אברהם לאנדא הי"ו

בני ברק

אצל הר"ר שלמה לייב לאנדא הי"ו

בית שמש

אצל הר"ר שמחה בונם רוסט הי"ו

חיפה

אצל הר"ר ישראל ברודבקר הי"ו

יו"ל ע"י מכון דברי תורה – אמשינאווי

כל הזכויות שמורות ©

לתרומות, הנצחות, ולקבלת הגליון

[amshinov40@gmail.com](mailto:amshinov40@gmail.com)

הרה"ח ר' יהושע לייב כהן שליט"א  
משב"ק אצל כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע ולהבהל"ח אצל כ"ק מרן אדמו"ר  
שליט"א  
לע"נ אביו  
הרה"ח ר' צבי (הערשל) ב"ר מאיר הכהן ז"ל  
גלב"ע ט"ז מבת תשס"ז

הרה"ח ר' מאיר מאנדלבוים שליט"א  
בארא פארק  
הרה"ח ר' יחיאל ראובן מאנדלבוים שליט"א  
מאנסי

לרגל שמחת אירוסים בנו/נכדו  
החתן הערשל מאנדלבוים הי"ו  
למזל טוב ובשעמומ"צ

הרה"ח ר' גדליה מעריל שליט"א  
בארא פארק  
לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי הבת  
למזל טוב ובשעמומ"צ

הר"ר נחום מרדכי ערליך הי"ו  
גבאי דבית מדרשינו  
לרגל שמחת הולדת הבן למזל טוב  
יה"ר שיוכה לגדלו לתורה ולהופה ולמעש"ט

הר"ר ישראל דאוידאוויטש הי"ו  
קרית יואל  
לרגל שמחת הולדת הבת למזל טוב

בית המדרש רחסידי אמשינאווי  
בנישואות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

### מזלא טבא וגדא יאה

נשגב בואת בהוקרה ובהערבה, לידידינו הדגול העסקן הנמרץ,  
ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, מנהל בית מדרשינו על מי  
מנוחות וטורח בלי לאות, למען לא יחרל המזג בכל עת ובכל שעה,  
בסבר פנים יפות

הרב נחום מרדכי ערליך שיחי

לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת בנו למזל טוב  
יה"ר שיוכה לרוות הימנו רוב תענוג ונחת וקדושה, בדרך רבוה"ק,  
דורות ישרים ומבורכים, בניך כשתילי זיתים סביב לשולחנך

מתפללי בית המדרש

## סעודה שלישית

פרשת ויחי תשפ"א לפ"ק

התבוננות ויישוב הדעת, וכל ענין הגלות הוא כשאינן רווח להתבונן, ולראות את פנימיות הענינים, ולכן מרומז הענין שנסתמו עיניהם ולבם באופן כזה, שאין רווח בין הפרשיות.

ובמסילת ישרים (פרק ב') כתב שאחת מתחבולות היצר הרע, הוא להכביד העבודה על האנשים כל כך, עד שלא ישאר להם רווח להתבונן, באיזה דרך הם הולכים. וזה היה הכוונה בעצת פרעה שאמר (שמות ה, ה), תכבד העבודה על האנשים וגו', שהיה מתכוון שלא יהא לבם פנוי להתבונן ולהתחרט על מעשיהם, עכתו"ד. ועל פי הדברים

ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה ויהי ימי יעקב שני חייו שבע שנים וארבעים ומאת שנה. וברש"י למה פרשה זו סתומה לפי שכיון שנפטר יעקב אבינו נסתמו עיניהם ולבם של ישראל מצרת השעבוד, שהתחילו לשעבדם.

ויש לבאר הקשר בין פרשה סתומה, דהיינו שאין רווח בין הפרשיות, לענין נסתמו עיניהם ולבם של ישראל. ונראה על פי דברי רש"י ריש ויקרא וז"ל, ומה היו הפסקות משמשות, ליתן ריוח למשה להתבונן בין פרשה לפרשה, ע"כ. הרי לנו דהרווח מורה על ענין

מנוחה', פירוש כשהאדם משבר כח תאוותו עד שיש לו מנוחה ממנו, על ידי זה גורם לו, כי טו"ב, השפעות טובות משם הרחמים (שם הוי"ה במס"ק) שהוא גימטריא טו"ב.

וראה בישמח ישראל עה"פ יהי דן נחש עלי דרך שפיפון עלי אורח, הנושך עקבי סוס ויפול רוכבו אחר, לישועתך קויתי ה' (מט, יז). 'עלי דרך' רומז לאדם שכבר הולך בדרך ה', שכן 'דרך' הוא מקום הליוך רבים, וכן רומז לדרך התורה (ע' קידושין ב:). 'אורח' שהוא נתיב קטן, רומז לאחד שסולל לעצמו דרך אשר ילך בו בעבודת השי"ת. וזהו 'יהי דן', שנמצא 'עלי דרך', על דרך התורה, היינו שנמצא במעלה גדולה, או אם נמצא בדרגת 'אורח' שסלל לעצמו מסילה לעליה במדרגות העבודה, ואם יבוא אליו היצר 'הנושך עקבי סוס ויפול רוכבו אחר', דהיינו אם בא הנחש או השפיפון עלי דרך

האלו מובן שכל כמה שהאדם נותן רווח להתבונן על מעשיו, ומחשב שכר מצוה כנגד הפסדה, הרי זה מביא גאולת הנפש משיעבודה, בבחינת קרבה אל נפשי גאלה.

ובספה"ק נועם אלימלך כתב, דמצד הדין אין צורך ליתן שכר על מעשה המצות, כי אדרבה זה זכות גדולה לאדם שיכול לשמש את המלך, ולקיים מצוותיו, אלא עיקר קבלת השכר, הוא מפני שהקב"ה נתן בנו יצר הרע המסית אותנו בכל עת ורגע, וכל יצר מחשבות האדם רק רע כל היום. ועל זה שהאדם עומד כנגדו, ובתחבולות עושה מלחמה, ונזהר מלעבור על רצונו, על זה הוא עיקר קבלת השכר. ובזה מבאר את הכתוב, 'ישכ"ר חמור גרם וגו'', פירוש, י"ש-שכ"ר לאדם, זהו על ידי שה' חמור גרם', היינו שחומריות הגוף שהאדם צריך לשבר כח תאוותו, זה הוא הגורם לו שכר הגדול. וזהו 'וירא

לכל ומרחם על כל, ואף הנפשות שנפסקו ח"ו ממקור הרחמים. כדאיתא בירושלמי, שהיה נוסע באחרונה וכל מי שהיה מאבד דבר, היה מחזירו לו. וזהו לישועתך קויתי ה', שהיו תמיד בוטחים בה'.

יה"ר שנזכה להתגבר על היצר וכימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות בביאת גואל צדק בב"א.

ואורח, ונשכו והחטיאו, בבחי' הנושך עקבי סוס, עכ"ז לישועתך קויתי ה', אל יאמר נואש לנפשו, כי עוד בו חלק יעקב שלא נפגם, ובוודאי יוכל לתקן הכל.

ובזה מבאר הענין ששבט דן היה המאסף לכל המחנות, כי דן היה מאסף ומגביה את כל אלו שהם בשפל המצב מאוד ועניים בדעת, ומחזק אותם, שיקוו לישועת ה' שהוא הטוב והמטיב

## אמרים

נכשל בחטא, ויהודה הוא בחינת בעל תשובה, שנכשל ואח"כ הודה ואמר צדקה ממנו, והנה אף שדרגת הצדיק גדולה יותר מצד אחד (ואף כוחו של הבעל תשובה לשוב, נובע מכוחו של הצדיק), בכל זאת, במקום שבעלי תשובה עומדין וכו', כי מי שנפל וירד וחזר בו, גדול

**במדרש** (צג, ב) כי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו. כי הנה המלכים, זה יהודה ויוסף וכו' רעדה אחזתם שם, אלו השבטים, אמרו מלכים מדיינים אלו עם אלו, אנו מה איכפת לנו, יאי למלך מדיין עם מלך. איתא בספה"ק שיוסף הוא בחינת צדיק גמור שירד לנסיון ולא

קורא לה והיא באה. והנה האופן הראשון בבחינת הכישה במקל, היה לנו די והותר לאורך הגלות המר, ואנו מתחננים להקב"ה להמשיך אותנו אליו בבחינת קורא לה והיא באה, במדת החסד והרחמים, ואנחנו נרוצה אחריו. וזה נרמז בפסוק (שה"ש א, ד) משכני אחרוך נרוצה. שהקנין משיכה, יהא ע"י שאנחנו נבוא אליו. וז"ש יעקב אבינו את אשר יקרא אתכם באחרית הימים. שהיה מתפלל על אחרית הימים קודם ביאת הגואל שאין בנו עוד כח לסבול היסורים שהשי"ת יקרא אתכם, כלומר שהמשיכה אליו תהיה ע"י קריאה, ולא ע"י צער ויסורים ח"ו, אלא ע"י בחי' דעת, ע"ד השיבנו ה' אליך, ונשובה.

\*

ויברך את יוסף. הקשו המפרשים, אשר לא ברך כאן יעקב אבינו את יוסף, אלא את הנערים. ובשלה"ק תירץ, כי ברכת הבנים זה היא ברכת יוסף, כי אין לו

כוחו עד מאד, ולכן בגאולה העתידה, משיח בן יוסף אינו אלא חלק מן הגאולה, אבל עיקר הגאולה הוא על ידי משיח בן דוד, שהוא מזרעו של יהודה, שהודה בחטאו, וחזר להתהלך בצדקו.

וראה בשפת אמת [תרנ"א] בשם זקיני החידושי הרי"ם, עה"פ כרע רבץ כאריה וכלביא מי יקימנו. כי כוחו של יהודה היה, שאפי' בשעת שפלות, בשעה שהוא שוכב, עדיין הוא כארי וכלביא, כמו שהיה במעשה תמר, שהודה ולא בוש, עיי"ש. (יש להזכיר כי השם 'שפת אמת' ניתן לספר, מפני שהתורה האחרונה שכתב השפ"א היה בפר' ויחי תרס"ה, שהוא התורה האחרונה על ספר בראשית, ומסיים שם בפסוק, שפת אמת תיכון לעד).

\*

האספו וגו' אשר יקרא אתכם באחרית הימים. ובספה"ק תפארת שלמה מבאר כי בענין קנין משיכה מצינו ב' אופנים. הא', הכישה במקל והיא תבוא. והב',



המתיונות 'געלאסען' הוא פסוק מפורש בתורה, פחזו כמים אל תותר, שאין מרוויחין כלום מבהילות.

וראה במדרש (צט, ו) שהביא ראשי תיבות, על פח"ז, ר' יהושע אומר פ'חזת ח'טאת ז'נית ע"כ. כלומר שע"י בהילות נופלים לידי חטא. ובהמשך שם מביא דברי ר' לוי, סרסהו, ז'עת, ח'רדת, פ'רח חטא מעליך ע"כ. שמי שפוחד מן החטא, וכשנופל נחרד, ומיד מתחרט עליו, אין החטא נדבק בו.



לאדם בעולמו אלא כשמניח בנים הגונים. ובקול שמחה ביאר, שויברך את יוסף, 'את' מלשון 'עם', היינו שבירך את הילדים עם הענין של יוסף, כלומר שיהא להם בחינת קדושת יוסף, כי זה עיקר הברכה לנערים.

\*

כ"ק אזמו"ר וצללה"ה בדברו אודות ענין המתיונות, היה אומר שזקיננו הרה"ק רבי מנחם זי"ע, ביו די מיטעלע יאהרען האט ער אלס געהאמעוועט דעם עולם "נישט צו גיין צו הויך". ופעם אמר אזמו"ר, שבאמת דבר זה של



## ליל שבת קודש

פרשת ויחי תשפ"ב לפ"ק

מהם ב' כנפים, ובזמן הביהמ"ק הי' המלכות בשלימות לכן הי' להם ששה כנפים, משא"כ כשנחרב בית תפארתינו ולא נראה בעליל כבוד מלכותו, ראה יחזקאל רק ארבע כנפים שכן נחסר להם ב' כנפים.

וחכמי האמת מחולקין איזה גדפין שנחסר, בספר **אוהב ישראל** (פרשת וישב) מביא מהרב הקדוש הרבי ר' אלימלך זי"ע ששני תיבות החסרים הם 'כבוד מלכותו'. ולזה אנחנו מבקשים ומתפללים להשי"ת בתפלת מוספים של יו"ט, גלה 'כבוד מלכותך' עלינו, ע"כ דברי קדשו. וכן דעת הרה"ק המגיד **מקאזניץ** (עבודת ישראל, לקוטים).

הרה"ק ר' יחיאל מאלכסנדר ביאר את דברי חז"ל שיעקב אבינו אמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד ומשה רבינו לא כתבו, כי בזמן הזה עד עת קץ, לא שייך להיות בדרגת בשכמל"ו. ובנו הרה"ק בעל **ישמח ישראל** מרחיב את הדברים, דאיתא **בזוה"ק** (ח"ג רפ"ב). רמז על ששה תיבות בשכמל"ו שהם ו' גדפין עיי"ש, והנה אמרו חז"ל (חגיגה יג.) כתוב אחד אומר (ישעי' ו, ב) שש כנפים וגו' וכתוב אחד אומר (יחזקאל א, ו) וארבע כנפים וגו' לא קשיא כאן בזמן שבית המקדש קיים כאן בזמן שאין בית המקדש קיים. ולכן יחזקאל שראה אותם לאחר החורבן, כבר נגרע ונחסר



בדעתו שלא ישוב עוד לכסלה, אך כל זמן שהאדם הוא בגלות הרי הוא עבד ליצרו וליוצרו גם יחד, והשאור שבעיסה מקרר את ההתלהבות ומונע אותו מעבודת ה', והתכלית הוא שההתעוררות וההתלהבות יהיה בקביעות בבחינת 'לעולם ועד', כפי שיהא לעתיד לבא, כי אז יבוטל היצר הרע, וזה שאנו מבקשים בתפילת ערבית (בפסוקי ברוך ד' לעולם) וקיים מלכותך תמיד, ומלוך עלינו 'לעולם ועד', שיבוטל היצה"ר וישאר בנו התלהבות המצוה לעד.

\*

כבר נזכר דברי כ"ק אצמו"ר זצלה"ה עה"פ פחו כמים וגו' שמורה על ענין המתניות, ובספה"ק פרי צדיק (קונטרס עת האוכל אות ד' וה') מביא שהתקנה הכללית להינצל מתאוות הוא ע"י עסק התורה, וכלשון הרמב"ם בהלכות איסורי ביאה שאין התאוות מצויות

והטעם שלהם, כי עיקר גבורת המלכות הוא להראות כבוד מלכותו ולמשול בכל, ועתה נסתרה ונעלמה מעיני כל חי, כי בזמן החורבן אין ממשלתו נראית וניכרת על העולם כולו, רק בלב השרידים אשר ה' קורא להם.

והרה"ק מאפטא סובר שהב' גדפין החסרים הם אלו שכנגד 'לעולם ועד'. וטעמו, דמצאנו בגמרא (יומא סט:) שאנשי כנסת הגדולה החזירו עטרה ליושנה, שאמרו שאף בזמנינו רואים גבורות ה'. שאומה כזו יכולה להתקיים שה אחת בין הזאבים, והן הן גבורותיו והן הן נוראותיו, וזהו כבודו אף שהוא בהסתר, ולכן סובר שזה עדיין נקרא כבוד המלכות, ולשיטתו נחסר ונגרע תיבות 'לעולם ועד'. וממשיך הישמח ישראל לפרש לדבריו, דענין 'לעולם ועד' הוא כך, דהנה כל אדם לפעמים נתעורר בקרבו הניצוץ האלוקי, ומקבל על עצמו עול מלכות שמים, וגומר

ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה. בפרשיות אלו מפרשת מקץ ועד ויחי, מרומזים עניני הגאולה, כדאי במדרש קץ שם לחושך, וכן השייכות בין יהודה לבנימין, וכן ויחי יעקב שביקש לגלות את הקץ, והנה לכאורה עדיין עומדים עתה בשערי הכניסה לגלות, ולמה רמזו כאן את הגאולה, ובפשטות פרשיות אלו המה 'פועל דמיוני' וסימן לבנים, לפני הכניסה לשם. אך אולי אפשר לבאר עוד, דאיתא בספה"ק דיעקב אבינו בי"ז שנה שהיה במצרים תיקן את הניצוצות במהירות, וביטל ק"ץ שנים מד' מאות שנות הגלות, ולכן נשאר רק רד"ו שנים. ואי' בחז"ל שהיה לו לחיות כאביו עד ק"פ, אך הפסיד ל"ג שנים אלו, כשאמר לפרעה ששניו היו רעים וכו', שאמר אז ל"ג תיבות, וכן בבעל הטורים איתא כיון שאמר (בראשית לא, לב) עם אשר תמצא את אלהיך לא יחיה, וברש"י

אלא בלב פנוי מדברי תורה וכו'. והוא העצה הראשונה לתקן עצמו מתאות לבו, והוא העיקר שהכל תלוי בו.

ועוד מביא שם שהעצה השניה להינצל מתאוות הוא המתינות. כי יסוד תוקף התאוה הוא על ידי המהירות, שרוצה לבלוע ולהשלים תאותו חיש מהר. וכדמצינו בגמרא ריש ברכות (ב.) שבכל האכילות נאמר בלשון 'נכנסין' לאכול, כלומר שלפני האכילה צריך כניסה והכנה, ואפילו באכילת תרומה ושל שבת שהם אכילות של מצוה נאמר גם כן 'נכנסין' שצריכין גם לזה הכנה, ולא אכילת עראי כאכילת זולל וסובא שחוטף ואוכל. הרי לנו שענין המתינות הוא לעשות כל דבר בהכנה. (ושמעתי שהרבי מראחמסטריוקא (שליט"א) [וצ"ל] רגיל על לשונו, בעת רצונו לעורר על המתינות, בזה"ל "איך אמר האמשינאווער רבי, פאוואליע").



הנותרים). ועל פי הדברים האלו נמצא,  
דעל החלק שלו, ק"ץ שם לחושך, ואכן  
נהפך הגלות לגאולה.

דמאותה קללה מתה רחל בדרך, על כן  
הפסיד ל"ג שנים כמנין יחי"ה (ואילו היה  
חי עוד ל"ג שנים, היה מבטל גם את רד"ו שנים



## קידושא רבא

פרשת ויחי תשפ"ב לפ"ק

הקץ של 'בעתה', שאז יהא זמן הגאולה גם במקרה שח"ו לא יזכו להקדימה, אך הקב"ה לא רצה שיעקב אבינו יוציא מפיו שח"ו אולי ישראל לא יזכו לגאולה של אחישנה, לכך נסתם הימנו. כי אין לומר על כלל ישראל, שאולי ח"ו לא יזכו.

\*

ואני בבאי מפרדן וגו'. וברש"י דע לך שע"פ הדיבור קברתיה שם, שתהא לעזרה לבניה כשיגלה אותם נבזראדן, ויהיו עוברים דרך שם, יצאת רחל על

ויחי יעקב. ברש"י למה נסתמה פרשה זו, שבקש יעקב אבינו לגלות את הקץ, ונסתם ממנו. וביאר אא"ז הרה"ק מווארקע זי"ע, דאיתא בחז"ל (סנהדרין צח.) דיש שני זמנים לגאולה העתידה, הראשון הוא 'בעתה' דהיינו בזמנה הקבוע, והשנית הוא 'אחישנה' שעל זה אין זמן מוגבל, ויכול להיות בכל יום כשישראל יזכו לזה, כמ"ש היום אם בקולו תשמעו. נמצא, דהזמן של 'אחישנה' לא היה יכול לאומרם, שהרי אין לזה זמן קבוע, לכן כשרצה יעקב אבינו לגלות את הקץ, הרי זה בהכרח

אא"ז הרב הקדוש רבי יצחק מווארק  
 זי"ע בבואו פעם ללובלין בימי  
 אברכותו, כשפרנסתו היתה מצויה  
 ברווח מחנות שהרבנית ניהלה. אמר לו  
 הרבי, אם תזדמן לך משרה בתור  
 'מלמד' תקבלה.

ויהי אך יצא החוצה והנה נגש אליו  
 יהודי כפרי מהכפר הסמוך, ופונה אליו  
 בשאלה, שני בנים לי ולבם לב אבן  
 אפילו מקרא אינם יודעים, אני מחפש  
 מלמד טוב שיצליח ללמדם ולהדריךכם  
 וכל הון אני מוכן לשלם עבור זה. מיד  
 נזכר במצוות רבו, וקיבל עליו את  
 המשרה, ונסע עמו אל הכפר ללמד את  
 בניו.

לאחר זמן מה שלח מכתב לביתו  
 והודיע על המלמדות שקיבל על עצמו,  
 וצירף מעות לפרנסת הבית, במכתב  
 תשובתה סיפרה הרבנית, כי הצבא

קברה ובוכה ומבקשת עליהם רחמים,  
 שנאמר (ירמיה לא) קול ברמה נשמע וגו',  
 והקב"ה משיבה יש שכר לפעולתך נאם  
 ה' וגו', ושבנו בנים לגבולם. כ"ק  
 אזמור'ר זצלה"ה הביא דמצינו בפרשת  
 ויצא דבעת שראה יעקב את רחל, וישא  
 קולו ויבך, וברש"י שם, לפי שצפה  
 ברוח הקודש שאינה נכנסת עמו  
 לקבורה, עכ"ל. והנה לפי פשוטו נלמד  
 שיעקב אבינו הצטער על שלא תכנס  
 עמו לקבורה במערת המכפלה, אמנם  
 כאן אפשר לפרש ולומר, אדרבה יעקב  
 אבינו הצטער על שלא נפל בחלקו  
 להקבר בבית לחם, הרי שם תעמוד רחל  
 אמנו לעזרה לבניה כשהיא בוכה  
 ומבקשת עליהם רחמים בימי נבזוראדן,  
 ועל זה בכה כעת הבחיר שבאבות על  
 שהוא לא יזכה לעמוד עמה שם,  
 ולהושיע את ישראל בזעקם בצר להם.

דבר על כן שתק, שאלו הרבי מלובלין, הייתכן להיות במקום כ"כ הרבה זמן ולא לשמוע כלום, בתוך כך נזכר הרבי מווארקע ששמע מכפרי אחד שאמר לחבירו בעת מריבה בבית המדרש של הכפר, כתוב בפסוק 'וירא מנוחה כי טוב ויט שכמו לסבול' הפירוש הוא, מי שרוצה מנוחה, מוכרח להיות סבלן, ולהעביר על מדותיו, ונהנה הרבי מאד מדיבור זה.

\*

מסופר אודות אחד שהתלונן אצל רבו שכולם רומסים עליו ופוגעים בו, אמר לו הרבי אולי אתה מתפרס על שטח גדול, על כן כל אחד דורך עליך. כלומר, שמי שיש לו הרבה רצונות, על כן אם אין הכל מתנהל כפי רצונו מתרגז על כך, אך מי שהוא סבלן, ומעביר על מידותיו, יש לו תמיד מנוחה.

הצרפתי כבש את עירם ובזז את כל הרכוש ואת חנותם ועתה הם נשארו בחוסר כל, ולכן טוב מאוד הדבר שמצא 'מלמדות', כי מזה יוכלו להתפרנס...

כשהתחיל ללמוד עם הילדים, ראה שאכן ליבם לב אבן, ושום דבר תורה אינו מצליח להכנס למוחם. על כן חזר ללובלין לרבי לבקש עצה כדת מה לעשות, אמר לו הרבי, תתפלל עליהם, וכן עשה, ומאז נפתח לב הילדים והתחילו לראות פרי בעמלם.

לאחר שעבר זמן ותקופת המלמדות שסיכם עם הכפרי הגיע לסיימה, הפציר האב כי ימשיך ללמד את בניו, לכן נסע לרבו לשאול בעצתו איך לנהוג. אמר לו הרבי, שכבר אין צריך להיות 'מלמד' ויכול לחזור לביתו. אך אמור נא לי, האם שמעת פעם בכפר איזה דבר-תורה, הרבי מווארקע לא נזכר בשום

## סעודה שלישית

פרשת ויחי תשפ"ב לפ"ק

שמא חס ושלום יש במטתי פסול, כאברהם שיצא ממנו ישמעאל, ואבי יצחק שיצא ממנו עשו, אמרו לו בניו, שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, אמרו כשם שאין בלבך אלא אחד, כך אין בלבנו אלא אחד, באותה שעה פתח יעקב אבינו ואמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, אמרי רבנן היכי נעביד, נאמרוהו לא אמרו משה רבינו, לא נאמרוהו אמרו יעקב, התקיננו שיהו אומרים אותו בחשאי.

וביאור הענין הוא, כי נקודת החלק אלו-ה ממעל מושרשת בכל איש ישראל, ובנקודה זו אין פוגם שום חטא.

ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה ויהי ימי יעקב שני חייו שבע שנים וארבעים ומאת שנה. וברש"י, שביקש יעקב לגלות את הקץ לבניו ונסתם ממנו ע"כ. הנה בני ישראל עמדו עתה לפני הכניסה לגלות, וכל הגלות הרי הוא הסתרה של אור ה', על כן רצה יעקב אבינו, לגלות עתה את הקץ.

בישמח ישראל מביא מאביו הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר, דאיתא בגמרא (פסחים נו.) אמר רבי שמעון בן לקיש, ויקרא יעקב אל בניו ויאמר, האספו ואגידה לכם, ביקש יעקב לגלות לבניו את הקץ, ונסתלקה ממנו שכינה, אמר

המצב ובחשכת הדעת, לא הי' אפשר לו לכתוב בשכמל"ו, כי התורה היא נצחית עד סוף כל הדורות. וזהו שאמרו חז"ל, היכי נעביד נימרי' לא אמרו משה, היינו שמשרע"ה לא אמר משום שהיה רואה פחיתות מצבינו, כי נחשך אור בעדינו. לא נימרי' אמרו יעקב, היינו שבכל זאת יש בכל איש ישראל חלק יעקב. על כן התקינו שיאמרו בחשאי, היינו לרמז שהחלק יעקב הוא מוצנע ומוסתר בתוך פנימיות נפשות ישראל. ולכן מצינו שביוה"כ שהוא בסוד עולם הבא (זוה"ק ב' קטז.) שאז מתגלה מהותם האמיתית של ישראל, שהם קדושים וטהורים כמלאכי השרת, אף אנו אומרים זאת בקול רם, עכתד"ק.

וכן הוא ענין השבת שביום זה מתעורר אצלנו ענין מעין עולם הבא, שהוא ענין בשכמל"ו, יום שכולו שבת, וכל אחד

אמנם בשעה שמקלקל מעשיו, נבראים מזה מסכים המבדילים המכסים על נקודה זו, עד שלא יוכל לראות באור ה'. וזהו שאמר רש"י ז"ל נסתמו עיניהם ולבם של ישראל, היינו מצרת השעבוד, ומרוב המסכים שנבראו מהחטאים, ויעקב ביקש לפני זה לגלות להם אור הדעת, לבל יצטרכו לסבול עוד גלות ויסורים, אלא שיהיה תיכף ומלאה הארץ דעה את ה', כמו שעתיד להיות בביאת גואל צדק בבי"א.

ולכן בעת שראה צדקת השבטים, כשאמרו כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבינו אלא אחד, ואוהבים אנחנו את ה' בכל לבבינו, חשב בדעתו שישארו תמיד במדרגה זו, על כן פתח ואמר בשכמל"ו הרומז לגילוי אלוקות. אבל משה רבינו שהי' בתקופה מאוחרת הביט בדורות האחרונים שיהיו בשפל



זוכה שמראין לו מן השמים האור והחיות שיכול להשיג לפי שרשו בקדושה, אך אין מקבל דרגא זו אלא לפי שעה, וזהו ויר"א מנוחה כי טוב, שמראין לו רק בדרך של טעימה. ואח"כ צריך שוב להטות שכמו לעול, ולילך בהדרגה, ואז ע"י עבודתו יוכל שוב להגיע לדרגא של אותו האור והחיות שהראו לו מהתחלה, ע"כ. וזהו ענין השבת, שמקבלין טעימה ממדריגה גבוהה ואח"כ צריך להשלים עצמו.

יעזור השי"ת שנזכה להתעורר ולקבל עול מלכות שמים ונזכה במהרה לביאת משיח צדקנו בב"א.

נזכר בזה שהוא חלק אלו-ה ממעל, ובזה הכח יוכל להמשיך נפשו לה' במשך ימי השבוע.

ובבית אהרן, עה"פ יששכר חמור גרם וגו' וירא מנוחה כי טוב ונו' ויט שכמו לסבול וגו'. והנה ברישא 'חמור גרם' מיירי בכוחו של החמור בעל העצמות לסבול עליו עול, ואח"כ מובא ענין המנוחה, שהוא היפך של קבלת עול, ובהמשך חוזר לענין ויט שכמו לסבול. אלא מבאר, שכך הוא הדרך בעבודת השי"ת, בהתחלה צריך להיות העבודה כשור לעול וכחמור למשאו, דהיינו לעבוד את השי"ת אף שאינו מרגיש שום חיות וטעם, וזהו חמור גרם וגו'. ואם מתנהג כן באמת, אזי



## אחר הברלה

### פרשת ויחי תשפ"ב לפ"ק

השבוע היארציית של הרה"ק ר' פישל סטריקאווער זי"ע, היה תלמיד המגיד ממעזריטש זי"ע ושל הרבי ר' אלימלך זי"ע ועוד. כל התנהגותו היה בתמימות גדולה.

התפארת שלמה שהסתופף בצילו, כותב בספרו (פרקי אבות פ"א) שהצדיק רבי פישעלע מסטריקעוו זי"ע לא היה יכול להאמין שיתכן כזאת ששום אחד מישראל יחטא, ואם הגידו לו על דבר פשע, היה מכחיש את הדברים, כי לא יכול להאמין כלל שאיש ישראל יחטא, מרוב דביקותו בהשי"ת ואהבתו את בני ישראל.

מסופר שבשעה שהביאו לפניו 'פדיונות', ונתנו לו כמה רענדלעך, היה מבקש שיביאו לפניו 'פון די רויטע רענדלעך', היינו ממטבעות של זהב, כי אדום הכוונה לזהב כדאיתא בגמ' (בבא מציעא עה, ב ברש"י ד"ה בטלי דהב) החסידים שידעו שאינו מכיר בצורת מטבע, שאלו את הרבי למה רוצה

דוקא מן האדומים, אמר להם שיודע רק זאת אשר בשעה שבאים לפניו  
העניים לקבל צדקה, אזי רואה שנהנים יותר מן האדומים...

פעם בא לפניו אביון והתאונן על מצבו הקשה, ריחם עליו הרבי עד מאד,  
וצווה לחסיד לקנות כרטיס הגרלה (לאטערי) ובירכו שיתעשר, אך בסופו  
של דבר לא זכה בכלום. (יש מספרים שהיו על הכרטיס כמה הגרלות, ואחר שכבר  
התייאש, מכרו לאחר ואז עלו המספרים בגורל) משנודע לרבי שהחסיד לא הרוויח  
כלום, היה לו מכך עגמת נפש רבה, ואמר אם דברי אינם מתקבלים  
בשמים, נמצא שאיני רבי, ומאז הורה לסגור את דלתו ולא קיבל אליו  
חסידים.

משנודע הדבר להרה"ק רבי שמחה בונם מפרשיסחא זי"ע שצדיק זה  
אינו מקבל את החסידים, נסע לדבר על ליבו, ובא לפניו ואמר שאלה  
גדולה יש לי לשאול, הרי לכאורה יש סתירה, מצד אחד נאמר, 'ומי בכל  
מעשה ידיך אשר יאמר לך מה תעשה ומה תפעל' הרי שאי אפשר לומר  
להקב"ה מה לעשות.

ומאידך מצינו בחז"ל (מועד קטן טז, ב) עה"פ צדיק מושל יראת אלהים, מי  
מושל בי צדיק, הרי שביד הצדיק למשול ולומר מה יהיה, אלא הכוונה  
הוא כך, שבוודאי אם יגזור הצדיק על אדם שיתעשר, יסובב השי"ת  
שיתקיים הדבר, אך אם אומר באיזו דרך יתעשר, זה כבר ענין של אמירת  
'מה תעשה ומה תפעל', וזה אין בידו. ובכך השיב את נפש הצדיק, ושוב  
פתח דלתו לפני החסידים.

נכדו של הה"ק ר' פישלע, השתדך עם בתו של הרה"ק ר' חיים דוד דאקטער, שהיה מקודם פרופסור בבית המלוכה הפולני, ואח"כ נתקרב להרבי מלובלין ונהיה אחד מצדיקי הדור, משהובאה ההצעה לפני ר' פישלע אמר, שעם רבי חיים דוד בוודאי שאפשר להשתדך, אך רוצה שגם יבדקו את היראת השמים של אשתו הרבנית שמקורה היה מבערלין, על כן שלח מבני המשפחה להיוודע על דבר מעשיה, אותו יום ערב שבת היה, והרבנית הכינה דגים חיים לכבוד שבת, לפני שהמיתה את הדג בקת הסכין, שמעו איך שאמרה לפני הדג, כמה קשה לי להמיתך, אולם ה' אחד יודע, שאיני עושה זאת אלא לכבודה של שבת קודש, בשמוע ר' פישלע את רחמנותה וגודל התלהבותה מקדושת שבת, תיכף הסכים לשידוך.

בשבתות של בין המצרים לא היה שוהה בביתו, אלא נסע להסתופף בצילם של ג' צדיקים, הרבי מלובלין המגיד מקאזניץ, והיהודי הק' מפשיסחא, וכאשר היה שובת שבתו אצל היהודי הק', היה היהודי הק' מוסר לו במשך השבת את כל ההנהגה.

כ"ק אזמו"ר זצללה"ה היה דרכו לספר על הרה"ק רבי פישל זי"ע, שהיה בעל בשר. פעם אחת ראה נכרי להבדיל שגם היה בעל בשר, תמה הרה"ק מסטריקאוו לאמר, מילא אני נעשיתי בעל בשר כי נתמלאתי בשמחה וקורת רוח מאמירת ברכת 'שלא עשני גוי', אולם גוי זה מהיכן נעשה בעל בשר.

פעם סיפר דבר זה בהמשך כשהביא מדברי בעל התניא בענין שהתורה והתפילה צריכין להיות בשמחה, והקשה שהרי לפי חשבונותיו של בעל התניא בגדרי צדיק בינוני ורשע, הרי אין הכוונה על רוב מצוות או עבירות, אלא ההגדרה היא על פי מה שנמשך הנפש, ואם יש לה עדיין חלק רע, אינו מוגדר אפילו 'בינוני', ואם כן יוצא שרבים המה שאינם מוגדרים אפילו בינוני, ואח"כ מסביר שישנם עשרות אלפי מדריגות ברשע וטוב לו, ולכאור' מי שיש לו עדיין גדר של רשע איך יכול להיות בשמחה, וביאר כ"ק אצמו"ר זצ"לה"ה שכתב במלחמה ישנם כמה וכמה שרים, ואף השר הכי קטן, אפילו הכי עדיין נחשב לשר. כמו כן אצל בני ישראל, באיזה מדריגה שהיא, אפילו הכי היא שר וגדול כי ישראל הוא, ומזה לבד צריך להיות בשמחה, וזהו הפשט בברכת שלא עשני גוי, ואח"כ הביא סיפור זה מהה"ק ר' פישל סטריקאווער.

בניו אחריו לא המשיכו עדה, אחד מבניו רבי יעקילע מבערזין זי"ע הסתופף בצילו של הרה"ק מווארקי זי"ע, שהתבטא על גדלותו של ר' יעקילע : כמו ששור אינה יודעת את הכמות וטיב המאכלים שהכינו לה, אזוי ווייסט עהר נישט וויפיל יודישקייט עהר פארמאגט...

האבני נזר מסוכוטשוב כמעט שלא היה הולך להתפלל על קברי צדיקים, (בכלל בגוע קאצק לא הרבו לילך על קברי צדיקים), אך פעם אחר הלויה יצא מגדרו והשתטח על קברו של הרה"ק רבי פישל מסטריקאווער זי"ע. ובטרם כניסתו

עשה הכנה מיוחדת , וכשיצא מן האוהל היה נרגש כולו, והתבטא כי  
המקום אדמת קודש הוא.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל. א גוטע וואך א פרייליכע וואך.



## אחר הבדלה

### פרשת ויחי תשפ"ב לפ"ק

בשבוע זה יומא דהילולא של הרמב"ם, אחד החידושים הגדולים שנעשו על ידו, הוא החיבור 'יד החזקה' שבו סידר את כל התורה לפי נושאים, כך שאפשר לדעת את כל התורה כולה באופן בהיר.

כידוע העריצו אותו מאד בארצו, עד שמפני שראו כבודו קדושתו וחסידותו, היו אומרים בחייו בנוסח הקדיש בחייכון וביומיכון 'ובחיי מרנא ורבנא משה' ובחיי דכל בית ישראל וכו', אך בארצות הרחוקות אשר לא שמעו את שמעו ולא ראו את כבודו, החזיקוהו למין וכופר בתחיית המתים, ושרפו ספריו.

והנה אחד מתלמידי הרמב"ם כותב לרבו שיש אנשים ממתנגדיו, שמדברים נגדו לשון הרע, כותב לו הרמב"ם באגרותיו תגובה נפלאה וזל"ק, ואמנם מה שהגיע לנו, ואפשר שתהיה אמת, ושלא יהיה אמת, שיש שם מי שמדבר עלינו רעות והוא מבקש להתכבד בקלוני, ויצא משיטת

הראוי בחבורנו, ושמענו שאתה מחית בידם קצת מחוי, והתקוממת בזה קצת התקוממת, אל תעשה דבר זה, ואנחנו מוחלים לכל מי שיעשה זה בשביל סכלותיו, וכל שכן מי שיש לו בזה תועלת, ולא יזיק לנו אנחנו, וכופין על מדת סדום, זה נהנה וזה לא חסר...

בשבוע זה גם יומא דהילולא של הרה"ק בעל בני יששכר זי"ע שהיה תלמידו של הרבי מלובלין זי"ע וכן הסתופף בצילם של עוד צדיקים, היה מרבה מאד בכתיבת חידושים, ואף שהיה בעת הסתלקותו בן נ"ח בלבד, הספיק לחבר ספרים בהרבה ממקצועות התורה, ביניהם 'בני יששכר' 'אגרא דפרקא' 'דרך פיקודיך' 'אגרא דכלה' ועוד, היה אצלו דבר פלא, שאף בשעה שהיה מדבר עם בני אדם על אודות בקשותיהם ועסקיהם היה יודע להקשיב לדברים, ותוך כדי כך גם להמשיך לכתוב חידושים. מסופר שפעם אחת באה לפניו אשה אחת לעצה ולברכה, תוך כדי ששמע את הענין המשיך לכתוב חידושי תורה בפנקסו, כשהלכה מלפניו אמרה, זה רבי טוב, שכל מה שאומרים לו הוא רושם לפניו לזכרון.

אא"ז הרה"ק רבי יוסף היה אדוק מאד בספר בני יששכר, ובעת עריכת השולחנות בראשי חדשים היה מרבה להביא מדבריו. כ"ק אזמור"ר זצללה"ה, אמר שהיה גם טעם פשוט לכך שהרבה ללמוד בספר זה, כיון שהיה קצר רואי ל"ע והיה נאלץ לקרב את הספרים שלמד בהם עד לעיניו ממש, וכן היה גם בקריאת הפתקאות (אמרו, שבהיותו רב באוסטראו התמיד בלימוד התורה בלילות ואימץ את עיניו, עד שנחלשה ראייתו), על כן היה נח לו



ללמוד בספר בני יששכר, כיון שהיה עם אותיות גדולות. אך מ"מ מלבד זאת, היה לו ענין מיוחד בספר זה.

כ"ק אזמו"ר זצללה"ה היה ממליץ ללמוד את הספר דרך פיקודיך שמיירי בענין מחשבה דיבור ומעשה של מצוות, ובפרט את ההקדמה של הספר, והתבטא 'עס קומט אסאך צוניץ'.

ונביא כמה חידושים יקרים משמו, בספרו אגרא דפרקא (אות א) מביא מרבו הרבי מלובלין זי"ע, על מה שארז"ל באלישע אחר (חגיגה טו.) שיצתה בת קול ואמרה שובו בנים שובבים חוץ מאחר, שאילו לא התייאש מזה, והיה משיב 'אף על פי כן', ואעבדך רק לעשות נחת רוח לפניך, היה מתכפר לו והיה מגיע למעלה גדולה, עכ"ד.

וכן באגרא דפרקא (אות קכג) הביא ראי' מחז"ל ש'לכוויין לאמיתה של תורה' הוא גדול מ'גילוי אליהו'. דהנה אמרו בגמרא בגיטין (ו, ב) דרבי אביתר שלח אגרת מארץ ישראל, עם הלכה שאין צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם על גיטין הבאים מבבל לארץ ישראל, והגמרא דנה אם אפשר לסמוך על הוראתו של רבי אביתר, מאן לימא לן דבר סמכא הוא? ומוכיח הגמרא, דמצינו שפירש את ענין פילגש בגבעה בדברים שאין מפורשים בקרא, וזכה לכווין לאמיתה של תורה, שהרי הקב"ה אומר הלכה זו בשמו, אביתר בני כך הוא אומר, יונתן בני כך הוא אומר, הרי לנו שהוא בר סמכא.

ובהמשך שם, אשכחיה רבי אביתר לאליהו, אמר ליה מאי קא עביד הקדוש ברוך הוא, אמר ליה עסיק בפילגש בגבעה וכו' עיי"ש, נמצא שהיה לו גם גילוי אליהו, ולמה לא הזכירו מעלה זו כדי להוכיח שהוא בר סמכא, הרי לנו שמי שידוע לכווין לאמיתתה של תורה הוא יותר גדול לסמוך עליו. (כ"ק אאמו"ר זצללה"ה היה לו פעם שיחה ארוכה בענין זה עם גאב"ד אנטווערפן הגאון הרב קרייסווירטה זצ"ל).

כתב **הבני יששכר** (אדר, מאמר ב, ז), דבר חידוש, דהנה כל העניינים האסורים עפ"י תורה הם מג' קליפות הטמאות לגמרי, שאי אפשר להעלותן כלל. והגם שבוודאי אין להם חיות מעצמם, ויש בהם אור דק מן הקודש, כדי להחיותם כמ"ש ואתה מחיה את כולם, ואם כן היה מן הצורך לברר מהם החלק הטוב, אבל מ"מ זה הברור לא שייך לנו.

והנה לפעמים השי"ת מזמין שתיפול חתיכה האסורה לתוך ההיתר ותתבטל בששים, ואז אכול יאכלו אותה עפ"י התורה, ואז מתברר הניצוץ הזה שמחיה את הדבר האסור. ומחדש הבני יששכר, שבמקרה כזה, מצוה הוא בדווקא שיאכל ישראל החתיכה ההוא ולא יחמיר על עצמו, כי הוא סיבה מאת השי"ת שישוב האיסור להיתר ויתברר על ידי אכילת ישראל, ומה שאמרו חז"ל (חולין מד:): לא אכלתי מבהמה שהורה בה חכם, היינו דוקא במילתא דתליא בסברא, ולא בדבר שמבואר דינו להיתר.

עוד כתב **בבני יששכר** (כסלו ג, יא) דמצינו שהקפידו בחנוכה על פרסומי ניסא בכל פרטי המצוה כגון להדליק למטה מעשרים אמה, על פתח בית

מבחוץ, בזמן שיש עוברים ושבבים, ודוקא בענין אחד מצינו להיפך, דאיפסקא הלכתא (תרע"ג ב') בדין אם כבתה הנר, דאין זקוק להדליקה מחדש. והוא פלא, למה הקילו בזה, הלוא לפרסומי ניסא יותר ראוי שיהיה זקוק לחזור ולהדליקה. ומבאר, דבזה רמזו מעלת חכמת התורה, הנרמז בנרות חנוכה, על כל החכמות שבעולם, דהנה בכל החכמות שבעולם, כשעוסק בהן ולא יכוין לאמיתו, כל זמנו היה לריק, משא"כ בחכמת התורה, אף שמלכתחילה צריך לעשות הכל כראוי, אך בכל זאת, אף אם לא כוון את ההלכה הקוב"ה חדי בפלפולא, ולרמז מעלת עסק התורה, קבעו ההלכה כבתה אין זקוק לה.

זכותו יגן עלינו ועכ"א, א גוטע וואך, א פרייליכער וואך.

